

Evaluatie

JeugdzorgPlus in Antonius

4 februari 2020 – 4 februari 2021

Bestuurlijk trekkers	Ron de Haan, Mary van Gent en Marjon van der Ven
Van	bovenregionale ambtelijke werkgroep JeugdzorgPlus
Datum	25 mei 2021

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Inleiding
a. De opdracht voor Horizon
b. Het JeugdzorgPlus-traject van Horizon
c. Algemene informatie

2. De transformatiebeweging van de JeugdzorgPlus
2.1 Minder gesloten JeugdzorgPlus
a. Minder gesloten JeugdzorgPlus in aantal
b. Minder gesloten JeugdzorgPlus in vorm en werkwijze
- *Weglopen*
- *Behandel- en dagprogramma*
c. Van gesloten naar voorwaardelijke machtiging
2.2 JeugdzorgPlus met verbinding met het eigen netwerk
a. Betrokkenheid van ouders
- *Gezinshuizen*
b. JIM, formeel en informeel netwerk
2.3 JeugdzorgPlus als integraal onderdeel van de jeugdhulpketen
a. Samenwerking jeugdrechtketen
b. Fase 2

3. De opdracht aan de hand van de inkoopdoelstellingen
3.1 Doelstellingen die buiten de opdracht van Horizon vallen
a. Doelstelling: beperken instroom
b. Doelstelling: de uitstroom bevorderen
3.2 Doelstellingen die binnen de opdracht van Horizon vallen
a. Doelstelling: de gemiddelde verblijfsduur geslotenheid verkorten
b. Doelstelling: het herhaald beroep neemt af
c. Doelstelling: het behaalde behandeldoel
d. Doelstelling: de kosten blijven beheersbaar

4. Conclusie

4.1 Transformatiedoelstellingen

a. Lukt het ons om minder geslotenheid te creëren (zowel in jeugdigen, maar vooral in één vorm en werkwijze minder gesloten)?
b. Lukt het ons om de JeugdzorgPlus te ontwikkelen als voorziening waarbij contacten met het netwerk van de jeugdigen zo goed als mogelijk in stand blijven?
c. Lukt het ons om de JeugdzorgPlus als integraal onderdeel van de behandeling te zien, als een tijdelijke time-out i.p.v. een last resort?

4.2 Inkoopdoelstellingen

4.3 Tot slot

Samenvatting JeugdzorgPlus in Antonius

Het tweede jaar JeugdzorgPlus van Horizon in Antonius te Bakkum is geëvalueerd. Het behelst de periode van 4 februari 2020 tot 4 februari 2021. In deze evaluatie leest u achtereenvolgens meer over de transformatiebeweging en de opdracht aan de hand van de inkoopdoelstellingen.

Transformatiedoelstellingen

Er zijn drie transformatiedoelstellingen geformuleerd:

1. Lukt het ons om minder geslotenheid te creëren (zowel in aantal jongeren maar vooral in één vorm en werkwijze minder gesloten?
2. Lukt het ons om de JeugdzorgPlus te ontwikkelen als een voorziening waarbij de contacten met het netwerk van de jongeren zo goed mogelijk in stand blijven?
3. Lukt het ons om de JeugdzorgPlus als integraal onderdeel van een behandeling te zien, als een tijdelijke time out i.p.v. een last resort?

De eerste en tweede transformatiedoelstelling kan positief beantwoord worden. Het lukt om zowel kwalitatief als kwantitatief jeugdigen minder in geslotenheid te behandelen. Er is sinds 2019 een constante daling van de instroom van jongeren in de JeugdzorgPlus en er wordt minder repressief ingezet op de fysieke veiligheid. Regels en maatregelen worden ‘op maat ‘ en dus op de individuele jeugdige ingezet. Het is positief dat er meer mét de jeugdige gesproken wordt dan over de jeugdige. Jeugdigen en ouders hebben meer een stem in de behandeling en door de realisatie van fase 2 kan deze ook meer in eigen leefomgeving van de jongere en het netwerk plaatsvinden. Ook de werkwijze van de JIM (Jouw Ingebrachte Mentor) bevordert op een positieve manier de duurzame betrokkenheid van het eigen netwerk.

Over de derde transformatiedoelstelling kan gezegd worden dat we op de goede weg zijn maar dat JeugdzorgPlus nog onvoldoende als integraal onderdeel wordt gezien van de behandeling. Dit zien we vooral in de deelname van de jongere in het onderwijs. Als de JeugdzorgPlus niet als een last resort maar als een tijdelijke time-out voorziening ingezet wordt dan is het noodzakelijk dat er niet meer sprake is van doorbroken leerlijn maar dat de onderwijsvoorziening goed aansluit voor, tijdens en na de opname van de jeugdige. Hierover zijn NHN-gemeenten, samen met JeugdzorgPlus in gesprek met ketenpartners, onderwijs en de jeugdrechtketen.

Minder geslotenheid:
Zowel kwantitatief als kwalitatief lukt het om jeugdigen minder in geslotenheid te plaatsen.
In 2019 – 2020 ging het om 60 machtigingen gesloten jeugdhulp, het afgelopen jaar om 52.
Daarnaast geven de Gecertificeerde Instellingen, die het grootste gedeelte van de jeugdigen plaatsen, aan dat er meer gestuurd wordt op alternatieven in plaats van de keuze voor geslotenheid.

Antonius biedt een lichtere vorm van gesloten jeugdzorg aan voor onze jeugdigen. Dit kenmerkt zich o.a. door het niet aanwezig zijn van hoge hekken rondom de locatie.
In de JouwZorg-methode wordt ingezet op het vanaf de start betrekken van het netwerk. Ouders van jeugdigen worden binnen een week gesproken en samen wordt bekeken wat er nodig is voor de jeugdige en het gezin. In fase 1 wordt voor elke jeugdige een JIM gezocht. Met o.a. de inzet van

gezinshuizen in fase 2 wordt verder ingezet op het gezinssysteem van de jeugdige, wat naar verwachting zorgt voor minder terugval of herhaald beroep op gesloten jeugdzorg.

Integraal onderdeel van behandeling
Er zijn positieve stappen gezet om JeugdzorgPlus een integraal onderdeel te laten zijn van de behandeling: jeugdigen worden kortere tijd opgenomen in een gesloten omgeving, kunnen de vervolgbehandeling in een open omgeving volgen, zo mogelijk dichtbij huis, en daarmee meer in de nabijheid van hun netwerk. Er wordt hierbij getracht verbinding te houden met de leefomgeving van de jeugdige.

Op het gebied van onderwijs zien NHN-gemeenten dat jeugdigen vaak geen school meer volgen op het moment dat ze geplaatst worden in JeugdzorgPlus. Er is dan dus al sprake van een onderbroken leerlijn. Ook het vinden van een passende onderwijsvervolgplek vanaf fase 2 blijkt lastig.
Voor de ontwikkeling hiervan zijn NHN-gemeenten in de zomer van 2020 gestart met een pilot onderwijs, waar het onderwijs, de GI's en Horizon samenwerken. Ook het ministerie van OCW is hierbij betrokken. Alle partijen geven hierin een hoge inzet om deze ontwikkeling te kunnen vormgeven voor de jeugdigen, zodat er met elkaar voor gezorgd kan worden dat deze jeugdigen een ononderbroken leerlijn kunnen volgen.

Inkoopdoelstellingen

In de inkoopvisie zijn er zes inkoopdoelstellingen geformuleerd:
1. Beperken van de Instroom
2. Bevorderen van de uitstroom
3. De gemiddelde verblijfsduur verkorten
4. Afname van het herhaald beroep
5. Het behaalde behandeldoel
6. De kosten blijven beheersbaar

Doelstellingen 1 en 2 vallen buiten de opdracht van Horizon, maar worden wel meegenomen in contractmanagementdata. Doelstellingen 3 tot en met 6 vallen wel binnen de opdracht.

Beperken van de instroom
In totaal hebben 52 jeugdigen uit NHN in het afgelopen jaar een machtiging voor gesloten jeugdhulp gekregen. Hiervan hebben 43 jeugdigen zorg in Antonius ontvangen en zijn negen jeugdigen buitenregionaal in een andere JeugdzorgPlus-voorziening geplaatst. In het eerste jaar hebben 60 jeugdigen een machtiging gesloten gekregen, het aantal is lager.

Bevorderen van de uitstroom
Er zijn in totaal 1.282 overbruggingsdagen gemeten. In het eerste jaar werd dit nog niet gemonitord waardoor een vergelijking niet mogelijk is.

Gemiddelde verblijfsduur verkorten
De gemiddelde verblijfsduur in Antonius bedraagt 4,8 maanden inclusief overbruggingsdagen en 3,8 maanden exclusief overbruggingsdagen. Laatstgenoemde past binnen de verwachtingen ten aanzien

van de gemiddelde duur van fase 1, deze is namelijk drie tot vier maanden. Het is iets lager dan het gemiddelde over 2019-2020. Toen was het gemiddelde 4,4 maanden.

Het behaalde behandeldoel
Horizon meet de individuele behandeldoelen waar jeugdigen aan werken binnen JouwZorg. Hieruit blijkt dat 27 jeugdigen zijn uitgestroomd volgens behandelplan. Dat is 75%. Dit is hoger dan in het eerste jaar. Toen stroomde 60% uit volgens behandelplan.
Om de doelstelling volledig te kunnen meten moet het gaan om de behaalde doelen bij een volledig JeugdzorgPlus-traject. In het geval van Horizon zou dit gaan om fase 1 en fase 2. Fase 2 is slechts één maand in deze evaluatie. De verwachting is dat NHN-gemeenten hier meer over kunnen zeggen in de tussenevaluatie die u in september 2021 zult ontvangen.

Afname van het herhaald beroep
Van alle 43 jeugdigen die in Antonius zijn ingestroomd, hebben 32 jeugdigen (74%) niet eerder een gesloten machtiging gekregen. Bij 11 jeugdigen (26%) is er sprake van herhaald beroep. In het eerste jaar was er bij 18 jeugdigen (38%) sprake van herhaald beroep.

De kosten blijven beheersbaar
In het jaar 4 februari 2020 – 4 februari 2021 waren de kosten € 3.786.509,62. Van dit bedrag is € 418.363,92 voor jeugdigen die buiten NHN-gemeenten zijn geplaatst in Antonius.
In het eerste jaar waren de totaalkosten JeugdzorgPlus € 3.466.389,41. De totaalkosten in 2017 (jaar aanbesteding) bedroegen deze € 8.737.136,00.

1. Inleiding

Deze evaluatie JeugdzorgPlus is opgesteld met als doel de colleges en gemeenteraden van de achttien Noord-Holland Noord gemeenten te informeren over de stand van zaken van de JeugdzorgPlus aan de hand van de transformatieopgave en de inkoopdoelstellingen. De transformatieopgave bevat een inhoudelijke evaluatie waarin de belangrijkste ontwikkelingen in het veld worden geëvalueerd. Voor de evaluatie van de inkoopdoelstellingen geven de NHN-gemeenten een analyse op basis van de kwantitatieve data die van Horizon zijn ontvangen. Het betreft de periode vanaf 4 februari 2020 tot 4 februari 2021.

a. De opdracht voor Horizon

In de inkoopstrategie is gesteld dat NHN-gemeenten de ambitie hebben dat in 2030 geen enkele jeugdige meer JeugdzorgPlus nodig heeft. De JeugdzorgPlus is immers een zeer intensieve vorm van jeugdhulp waarbij een jeugdige tijdelijk van zijn vrijheid beroofd wordt. De JeugdzorgPlus staat echter niet op zichzelf. Om deze ambitie te behalen is het belangrijk om naar de hele keten van de jeugdhulp te kijken, dat wil zeggen: naar het volledige voorveld (preventie) en de uitstroom vanuit de JeugdzorgPlus.

b. Het JeugdzorgPlus-traject van Horizon

Horizon maakt in het JeugdzorgPlus-traject onderscheid tussen twee fasen te weten:

- Fase 1: JouwZorg in geslotenheid van Antonius – gemiddeld 3-4 maanden
- Fase 2: De vervolgzorg door de inzet van andersoortige behandeling zonder gesloten machtiging maar onder zorgregie van Horizon – gemiddeld 3-5 maanden

Tabel 1. Fasering JeugdzorgPlus-traject van Horizon

Fase 1 3-4 maanden	**Fase 2** (volledig gerealiseerd per 1-1-2021) 3-5 maanden	
Geslotenheid in Antonius	Drie studio's en één appartement in Antonius	Uitstroom
	Intensieve ambulante behandeling door een multidisciplinair team	
	Specialistisch zorgaanbod door andere aanbieders onder zorgregie van Horizon	
	Therapeutische gezinsvormen	
	Intensieve gezinsbehandeling op twee locaties in Hoorn	
	JouwZorgPlus op Antonius	
	Onderwijzorgtraject	

Aan het einde van het jaar 2020 is fase 2 gerealiseerd. Hiertoe zijn afspraken gemaakt in het addendum waarin is gesteld dat Horizon op 1 januari 2021 alle diensten uit fase 2 gerealiseerd dient te hebben. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van het onderwijszorgtraject. Bij een schouw op 15 januari 2021 is gebleken dat Horizon voldeed aan deze eisen. De periode 1 januari 2021 - 4 februari 2021 is echter te kort om voldoende data op te leveren over fase 2. In de hiernavolgende evaluatie wordt fase 2 dan ook grotendeels buiten beschouwing gelaten.

c. Algemene informatie

In onderstaande tabel wordt het aantal jeugdigen uit Noord-Holland-Noord dat in de periode 4 februari 2020 – 4 februari 2021 gebruikgemaakt heeft van een JeugdzorgPlus-voorziening weergegeven. Bij deze aantallen zijn ook jeugdigen meegerekend die voor februari 2020 zijn ingestroomd, maar nog niet zijn uitgestroomd. Deze jeugdigen zijn ook deels meegenomen in de telling van de evaluatie 'Eén jaar JeugdzorgPlus in Antonius februari 2019 - februari 2020'.

Tabel 2. Aantallen NHN-jeugdigen in JeugdzorgPlus februari 2020 - februari 2021

regio	gemeente	Antonius	andere locatie	totaal	tot. per regio
Kop van Noord-Holland	Texel	0	0	**0**	**11**
	Den Helder	5	1	**6**	
	Hollands Kroon	3	1	**4**	
	Schagen	0	1	**1**	
West-Friesland	Hoorn	4	2	**6**	**15**
	Stede Broec	0	0	**0**	
	Enkhuizen	1	0	**1**	
	Drechterland	1	0	**1**	
	Koggenland	1	0	**1**	
	Opmeer	2	0	**2**	
	Medemblik	2	2	**4**	
Regio Alkmaar	Alkmaar	4	1	**5**	**26**
	Bergen	0	0	**0**	
	Castricum	10	0	**10**	
	Heerhugowaard	6	0	**6**	
	Heiloo	1	0	**1**	
	Langedijk	1	1	**2**	
	Uitgeest	2	0	**2**	
		43	**9**	**52**	

Daarnaast hebben er ook jeugdigen uit andere regio's zorg ontvangen in Antonius. Het gaat hierbij om 27 buitenregionale plaatsingen. De jeugdigen zijn voornamelijk afkomstig uit Jeugdhulpregio's Rotterdam, Haaglanden, Utrecht en Amsterdam.

Tabel 3. Jeugdhulpregio in Antonius

NHN	52	66%
Buitenregionaal	27	34%
	79	

De 27 jeugdigen afkomstig ut een andere regio zijn in het hiernavolgende deel niet meegenomen in de aantallen. Reden hiervoor is dat deze jeugdigen vrijwel altijd tijdelijk in Antonius worden geplaatst als overbruggingslocatie. Dit zou een effect hebben op de gemiddelde verblijfsduur en op andere data. Van deze 27 jeugdigen zijn er acht jeugdigen geplaatst met een voogdijmaatregel. Dit betekent

dat de kosten van de plaatsing op gemeente Castricum geboekt worden. Deze kosten worden bij de doelstelling kosten (zie pagina 25) wel meegenomen.

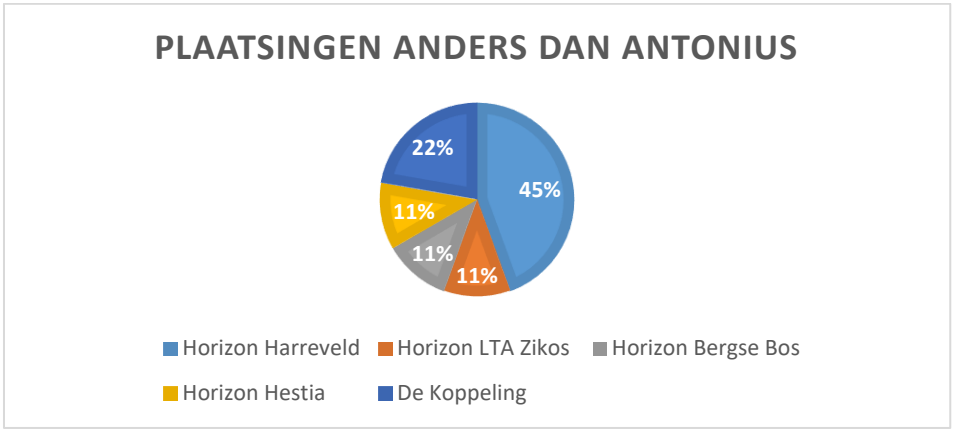

Grafiek 1

- Grafiek 1 laat zien dat in totaal negen jeugdigen (17%) op een andere locatie zijn geplaatst. Het gaat bij allen om buitenregionale plaatsingen. In twee casussen gaat het om een plaatsing in De Koppeling van jeugdhulpaanbieder Levvel in Amsterdam. In de overige gevallen gaat het om een plaatsing in een andere locatie van Horizon.

  Horizon zegt het volgende over de plaatsing van twee jeugdigen bij een collega-JeugdzorgPlus-instelling:
  " Er zijn twee jeugdigen geplaatst bij Levvel. Eén jeugdige omdat er sterke steunfactoren in Amsterdam waren die helpend waren. De andere jeugdige vanwege het meidenspecifieke aanbod van Levvel."

- Het percentage 17% valt buiten de norm die gemeenten hanteren: gemeenten gaan ervanuit dat 10-15 % van de jeugdigen niet (direct) in zorg bij Antonius kunnen, maar dat zij vanwege hun zwaardere zorgvraag (tijdelijk) opgevangen moeten worden in de hoogspecialistische zorg van Horizon.

  Horizon zegt het volgende over de overschrijding van de norm 10-15%:
  " De norm is met 2% overschreven omdat er meer jeugdigen met een hoog forensisch profiel werden aangemeld in NHN."

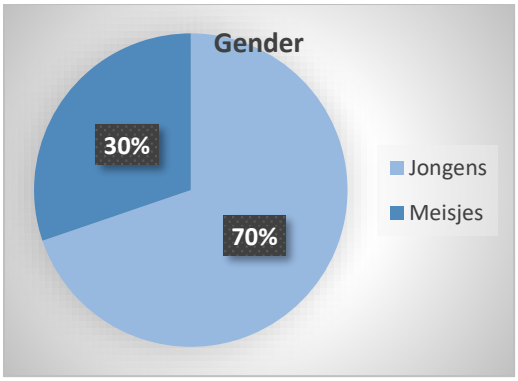

Grafiek 2

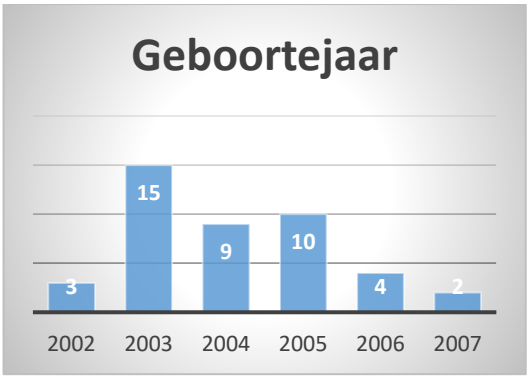

Grafiek 3

- Landelijk is de verdeling 39% meisjes en 61% jongens.[1] De verdeling bij Antonius wijkt hier met 30% om 70% van af. De verdeling is wel in de lijn met de verdeling in NHN in 2019-2020 (32% meisje en 68% jongen).

  Horizon zegt het volgende over het lagere aantal meisjes in Antonius in vergelijking met het landelijke gemiddelde:
  " Wat ons opvalt is dat er in de deze regio meisjesspecifieke problematiek nog een onderbelicht onderwerp lijkt. Wij signaleren dat er behoorlijk veel problematiek speelt en dat er nog minimaal hulp op verleend is."

In onderstaande tabel wordt het aantal jeugdigen dat in de periode 4 februari 2020 – 4 februari 2021 zorg heeft gekregen in Antonius weergegeven. In de laatste kolom staat de feitelijke bezetting op 4 februari 2021.

Tabel 4. In- en uitstroom 4 februari 2020 - 4 februari 2021

regio	Gemeente	Instroom	Uitstroom	Bezetting 4/02
Kop van Noord-Holland	Texel	0	0	**0**
	Den Helder	5	4	**1**
	Hollands Kroon	3	3	**0**
	Schagen	0	0	**0**
West-Friesland	Hoorn	4	4	**0**
	Stede Broec	0	0	**0**
	Enkhuizen	1	1	**0**
	Drechterland	1	0	**1**
	Koggenland	1	1	**0**
	Opmeer	2	2	**0**
	Medemblik	2	2	**0**
regio Alkmaar	Alkmaar	4	4	**0**
	Bergen	0	0	**0**
	Castricum	10	8	**2**
	Heerhugowaard	6	4	**2**
	Heiloo	1	1	**0**
	Langedijk	1	1	**0**
	Uitgeest	2	1	**1**
		43	**36**	**7**

Omdat Antonius is gevestigd in de gemeente Castricum is het aantal jeugdigen voor deze gemeente hoog. Dit is het gevolg van het woonplaatsbeginsel waardoor alle voogdijkinderen op gemeente Castricum worden geboekt. Dit geldt voor jeugdigen uit NHN met voogdijmaatregel, maar ook voor de buitenregionale plaatsingen waarbij er sprake is van een voogdijmaatregel.

[1] Factsheet Jeugdzorg Nederland 'Plaatsing- en uitstroomgegevens 2020, 1 januari t/m 30 juni 2020'

Aantal plaatsingen met of zonder maatregel

Plaatsingen in de JeugdzorgPlus kunnen gedaan worden in het vrijwillig en in het gedwongen kader. Vrijwillig kader wil zeggen dat een jeugdige geplaatst wordt in een JeugdzorgPlus-instelling waarbij er geen kinderbeschermingsmaatregel door de kinderrechter is uitgesproken. De ouders hebben dan nog (gedeeltelijk) het gezag. Er is dan wel sprake van een machtiging gesloten jeugdhulp, die getoetst en bekrachtigd is door de kinderrechter. Bij het gedwongen kader is er ook sprake van een voogdij maatregel of (Voorlopige) Ondertoezichtstelling. Dit betekent concreet dat de Gecertificeerde Instelling is betrokken.

Tabel 5. Plaatsing	
Vrijwillig kader	14%
Gedwongen kader	86%

- Landelijk gezien is het percentage plaatsingen in het vrijwillig kader vanuit de zorggebieden Zuid-West en Noord-West (hier valt onze regio onder) het laagst, met respectievelijk 4 % en 11% . Vanuit de zorggebieden Oost, Noord en Zuid is dit het hoogst, met respectievelijk, 22%, 44% en 42%. Het percentage van de NHN-gemeenten ligt met 14% in lijn met de 11% van de hele regio Noord-West[2].

Spoedmachtiging

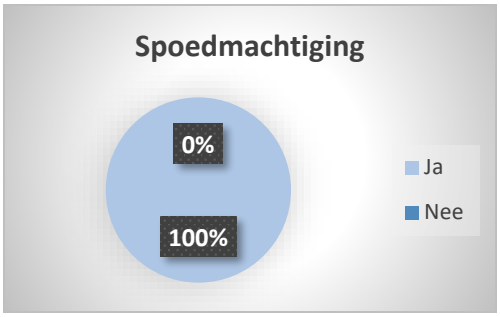

Grafiek 4

- Er zijn geen jeugdigen zonder spoedmachtiging in Antonius geplaatst. Dit is hoger dan het landelijke gemiddelde van 67%.[3]

  Horizon zegt hierover het volgende:
  "Wij zien in deze regio de trend dat er pas een gesloten machtig wordt aangevraagd als er een plek is aangeboden. We zien dat er vanuit deze volgorde gewerkt wordt en dit lijkt ervoor te zorgen dat als een plek is aangeboden, er dan gelijk een spoedmachtiging wordt aangevraagd. Voor de exacte reden zouden de verwijzers en de rechtbank hier een antwoord op kunnen geven."

De NHN-gemeenten hebben het beleidsmatige streven om het aantal spoedmachtigingen omlaag te krijgen. Bij een spoedmachtiging moet een jeugdige binnen 24 uur op de groep geplaatst worden. Dit heeft vanwege de crisis een hoge impact op de jeugdige en zorgt voor onrust op de groep vanwege de dynamiek die met een spoedmachtiging gepaard gaat.

[2] Idem
[3] Idem

2. De transformatiebeweging van de JeugdzorgPlus

Dit hoofdstuk gaat over de stand van zaken van de transformatiebeweging die de NHN-gemeenten willen maken. Hierin wordt de transformatie aan de hand van de drie doelstellingen gemeten:

- Lukt het ons om minder geslotenheid te creëren (zowel in het aantal jeugdigen maar vooral in één vorm en werkwijze minder gesloten)?
- Lukt het ons om de JeugdzorgPlus te ontwikkelen als een voorziening waarbij contacten met het netwerk van de jeugdigen zo goed als mogelijk in stand blijven?
- Lukt het ons om de JeugdzorgPlus als integraal onderdeel van een behandeling te zien, als een tijdelijke time out i.p.v. een last resort?

2.1 Minder gesloten JeugdzorgPlus

a. Minder gesloten JeugdzorgPlus in aantal

We zien dat de daling van de instroom van jeugdigen in de JeugdzorgPlus-voorziening in de NHN-gemeenten die zich in 2019 voordeed (60 jeugdigen), ook in de periode van februari 2020 tot februari 2021 heeft doorgezet. In deze periode zijn er in totaal 52 jeugdigen uit Noord-Holland-Noord in gesloten jeugdzorg geplaatst. Landelijk gezien is er eveneens sprake van een constante daling van deze instroom.

Er dient rekening mee gehouden te worden dat de cijfers worden beïnvloed door het effect van de maatregelen rondom het Coronabeleid. Jeugdzorg Nederland sluit niet uit dat dit deels het effect kan zijn van de coronacrisis waardoor jeugdigen minder goed in beeld waren[4]. Bovendien kan de crisis ook leiden tot meer zorg straks**.**
Uit het contact dat NHN-gemeenten hebben met de Gecertificeerde Instellingen (GI's[5]), blijkt echter dat zij minder sturen op uithuisplaatsing en meer kijken naar alternatieve voorzieningen. Hierbij wordt aangegeven dat wil deze daling zich verder voortzetten, er een goed passend alternatief specialistisch ambulant of open residentieel moet zijn.

In de inkoopvisie is opgenomen dat elke regio een plan van aanpak ontwikkelt om de instroom te beperken. De NHN-gemeenten zijn hiervoor een samenwerking aangegaan met vijf andere jeugdhulpregio's[6], samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, Gecertificeerde Instellingen (GI's) en jeugdhulpaanbieders die gespecialiseerde jeugdhulp aanbieden. Gezamenlijk is er de ambitie om met het plan genaamd "Thuis voor Noordje" het aanbod, om jeugdigen met complexe problematiek die gebruikmaken van behandeling en verblijf, te versterken. De wens is er om ervoor zorg te dragen dat gespecialiseerde jeugdhulp beschikbaar is en het aanbod goed is afgestemd op de behoefte van de regio's.

[4] Nieuwsbericht Jeugdzorg Nederland, 8 april 2021

[5] De Jeugd- en Gezinsbeschermers, William Schrikker Stichting, Jeugdbescherming Jeugdreclassering Amsterdam en het Leger des Heils

[6] Amsterdam- Amstelland, Zaanstreek- Waterland, Haarlemmermeer, Zuid-Kennemerland & IJmond

b. Minder gesloten JeugdzorgPlus in vorm en werkwijze

Antonius ontwikkelt zich als een lichtere vorm van de JeugdzorgPlus-voorziening. Dit betekent dat er geen hoge hekken zijn geplaatst, je ziet dit terug in de uitstraling van het gebouw en de deuren op de afdeling van de groep zijn open.

De afzonderingsruimten die er waren zijn opgeheven. Horizon heeft in haar visie en handelen opgenomen jeugdigen niet meer te willen afzonderen in aparte ruimten omdat separeren traumatiserend is. Afzonderen gebeurt in eigen kamer en meer in onderlinge afstemming. Ook het dagprogramma wordt hierop afgestemd. In het huidige dagprogramma staan nu nog twee verplichte kamermomenten. De Inspectie van Jeugd en Gezondheid heeft aangegeven dit niet wenselijk te vinden. Gemeenten zien dit tevens als een verbeterpunt om in te voeren; je geeft jeugdigen meer autonomie en zelfstandigheid als zij hierin zelf hun keuzes kunnen maken. Horizon werkt momenteel aan een integraal dagprogramma van zorg en onderwijs. In dit programma zijn geen verplichte afzonderingsmomenten meer opgenomen. Het programma is voor de zomer van 2021 gerealiseerd.

Horizon heeft een open setting. Dit betekent dat een jeugdige na de plaatsing in Antonius, daar waar mogelijk, al binnen een dag naar buiten mag. Dit is in tegenstelling tot de traditionele vorm van JeugdzorgPlus waar nieuw geplaatste jeugdigen soms eerst drie maanden binnen zitten. Met elke jeugdige worden afspraken gemaakt over vormen van verlof.

Elke jeugdige maakt samen met zijn ouders, de JIM (Jouw Ingebrachte Mentor) en begeleiding een social media plan waarin afspraken staan hoe er wordt omgegaan met het telefoongebruik en social media. Hierdoor lukt het gedifferentieerd te handelen op veiligheidsbeperkende maatregelen.

Weglopen

Aan het geven van vrijheden en een meer ‘open’ uitstraling van de locatie zijn ook risico’s verbonden zoals weglopen. Jeugdigen kunnen weglopen van de locatie of niet terugkomen van verlof. Horizon geeft aan het ‘weglopen’ als een aanvaardbaar risico van de behandeling te zien. Ze vinden het onwenselijk en proberen het risico te verkleinen, maar doordat in de methode van JouwZorg meer autonomie, zeggenschap en hiermee ook vrijheden van de jeugdige opgenomen zijn, neemt dit ook mee dat het risico op weglopen er is. Horizon geeft aan dat zij zien dat veel van de jeugdigen die weglopen ook weer terugkeren. De reden van het weglopen en het in gesprek hierover gaan worden altijd opgenomen in de behandeling.

Bij de start van Antonius is er een veiligheidsoverleg gevormd tussen Antonius, de politie en de gemeente (vanuit openbare orde en veiligheid). In deze overleggen worden aspecten op het gebied van openbare orde en veiligheid besproken en er worden hier afspraken over gemaakt. Omdat jeugdigen in Antonius verblijven op basis van een rechtelijke machtiging, moet een vermissing of het weglopen van een jeugdige gemeld worden bij de politie. Dit is een van de aspecten waar in dit overleg over gesproken wordt. Bijvoorbeeld de wijze van registreren en informeren, maar ook het aantal registraties en oorzaken van weglopen. Daarnaast wordt onder meer gesproken over de mogelijkheid tot informatiedeling tussen Antonius en de politie en over de invloed op de openbare orde en veiligheidsbeleving in de buurt. In de beginfase vond dit overleg maandelijks plaats. De frequentie is geleidelijk verminderd en is in 2020 eens per kwartaal geworden. De kwartaaloverleggen zijn reguliere overleggen. Indien er aanleiding voor is, wordt het contact

tussentijds geïntensiveerd. Ook loopt de wijkagent met enige regelmaat binnen, zonder dat hier een directe aanleiding voor is. Dit gebeurt om contacten te onderhouden met de medewerkers, maar juist ook met de jeugdigen zodat zij op een positieve manier met de politie contact hebben.

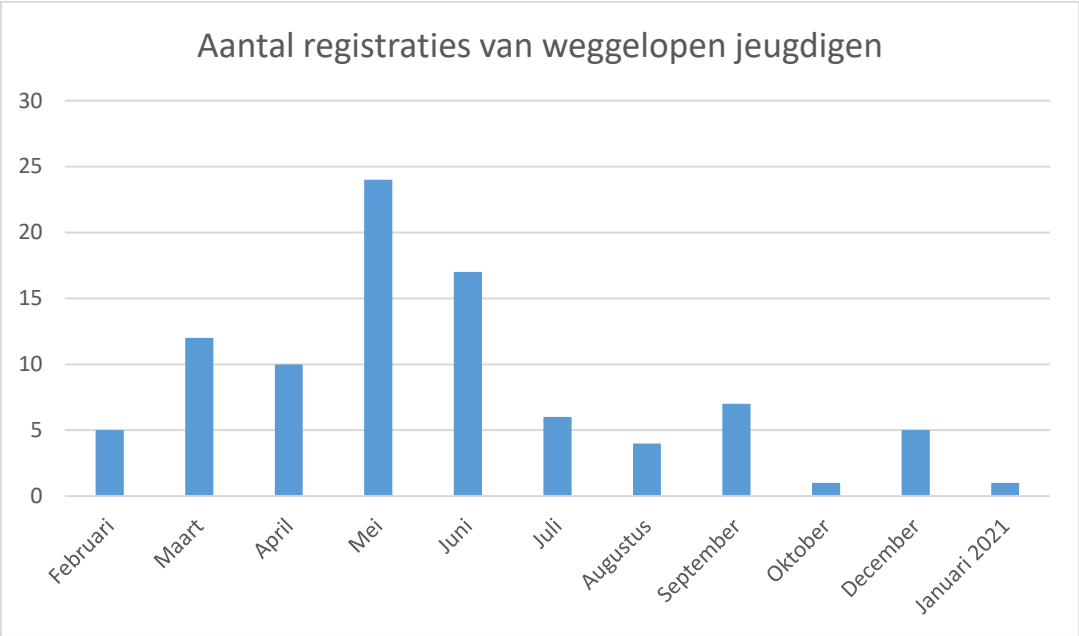

Grafiek 5

In de periode waarover in deze rapportage verantwoording wordt afgelegd, zijn in totaal 92 meldingen gemaakt bij de politie van weggelopen jeugdigen. De grafiek laat de verdeling zien in aantal meldingen per maand. Hierin is een daling te zien. De meeste meldingen zijn gemaakt in de maanden februari t/m juni (68 meldingen). In de maanden juli t/m januari 2021 was dit aantal lager en zijn er totaal 24 meldingen gemaakt van weggelopen jeugdigen. Het aantal melding wordt gemeten niet het aantal jeugdigen dat is weggelopen. Er zijn jeugdigen die meerdere malen zijn weggelopen en jeugdigen die niet weglopen.

Als verklaring voor het verschil in deze cijfers is een aantal verschillende factoren te benoemen. Hierna volgt een beschrijving:

- *Bezettingsgraad Antonius*
  In de eerste helft van 2020 was de bezettingsgraad van Antonius hoog. In de loop van de tweede helft nam dit aantal af en was er sprake van meer fluctuatie in de bezetting. Wanneer een hoger aantal jeugdigen in Antonius verblijven, betekent dit in het algemeen ook een hoger aantal registraties van weglopen. Dit is tevens een van de redenen dat het aantal weglopers in 2020 hoger was ten opzichte van 2019.
- *Corona*
  Er is minder te doen in de samenleving door de coronamaatregelen. De prikkel om weg te lopen uit Antonius is daardoor ook minder.
- *Afspraken*
  Er zijn door het jaar heen meerdere afspraken gemaakt met Antonius die het risico op weglopen hebben beperkt. Directe aanleiding voor extra maatregelen was een steekincident dat in juni heeft plaatsgevonden in de gemeente Castricum waarbij een aantal jeugdigen van Antonius betrokken was. De afspraken die zijn gemaakt betreffen zowel fysieke beperkingen

als ook een andere wijze van het organiseren van de zorg. Er zijn bijvoorbeeld betere tralies geplaatst voor de ramen, waardoor weglopen wordt bemoeilijkt en er is een aparte afdeling gemaakt die strenger beveiligd is. Notoire weglopers worden eerder beperkt in hun vrijheden en ook vindt er een aangepaste risicotaxatie plaats op het risico op weglopen.

Dit zijn enkele voorbeelden die tot resultaat hebben gehad dat het aantal wegloopregistraties is gedaald.

De tralies voor de ramen vindt Horizon een onwenselijke situatie. Het komt niet overeen met hun visie over samenwerken met de jeugdigen en karakteriseert juist 'geslotenheid'. Horizon heeft in haar renovatieplannen opgenomen dat zij binnenkort zal starten met het verwijderen van de tralies en het plaatsen van beveiligde kozijnen. Hierdoor kunnen de jeugdigen niet meer de kozijnen ontzetten.

Behandel- en dagprogramma

Minder geslotenheid is opgenomen in de werkwijze en methode van JouwZorg. De ouders, de JIM en het netwerk van de jeugdige worden betrokken bij de behandeling. Antonius zoekt hiernaast ook naar mogelijkheden om de sociale omgeving van Castricum te betrekken in het contact met de jeugdigen van Antonius. Doel hiervan is om de lading van geslotenheid weg te nemen van Antonius, om jeugdigen met complexe problematiek in contact te brengen met de lokale jeugd en daarmee het aangaan van sociale contacten te normaliseren. Antonius is een samenwerking aangegaan met Jeugdigenwerk Discovery van Stichting Welzijn Castricum. Wanneer de coronamaatregelen worden versoepelt, kunnen sportactiviteiten worden georganiseerd voor jeugdigen woonachtig in Castricum en Antonius zodat ze elkaar kunnen ontmoeten. Dit kan op de locatie van Discovery maar ook op Antonius. Aanvankelijk waren deze activiteiten eerder gepland, maar is dit vertraagd vanwege de corona. Wel heeft Antonius contact gelegd met de plaatselijke voetbalclub van Castricum zodat jeugdigen van Antonius kunnen voetballen op deze locatie.

Antonius heeft in het dagprogramma outdooractiviteiten opgenomen zoals mountainbiken en strandactiviteiten. Hierdoor kunnen jeugdigen van Antonius zich ook buiten de muren van de locatie ontspannen en gebruikmaken van de omgeving die Castricum biedt. In het programma is tevens opgenomen dat topsporters een les organiseren voor de jeugdigen. Dit vindt incidenteel plaats. Doel hiervan is dat topsporters fungeren als rolmodel, inspiratie en hiermee perspectief (het zien van kansen) creëren.

Hiernaast werkt Antonius samen met Discovery de mogelijkheid uit voor het lopen van stages in de directe omgeving buiten Antonius. Deze mogelijkheid heeft ook vanwege de komst en maatregelen rondom corona vertraging op gelopen.

c. Van gesloten naar voorwaardelijke machtiging

In de evaluatie februari 2019-februari 2020 staat beschreven dat de NHN-gemeenten, Horizon en de verschillende partijen uit de jeugdrechtketen[7] gestart waren om samenwerkingsafspraken te maken om het wettelijk instrument 'voorwaardelijke machtiging' in te kunnen zetten. Dit proces heeft zich in 2020 voltooid; er zijn onderling samenwerkingsafspraken gemaakt en er is overeenstemming gevonden welke partij welke rol heeft. Het middel is echter niet ingezet in de periode van deze evaluatie. Door de komst van de JouwZorgPlus-groep en fase 2 is inzet nog niet nodig geweest.

[7] GI's, rechtbank en jeugdrechtadvocaten

2.2 JeugdzorgPlus met verbinding met het eigen netwerk

a. Betrokkenheid van ouders

JouwZorg is een gezinsgerichte methodiek. De jeugdige volgt behandeling vanuit Antonius en ouders[8] worden zo snel als mogelijk hierbij betrokken. In de behandeling is opgenomen dat er binnen twee dagen contact is met de ouders en dat er binnen een week een face-to-face gesprek met de ouders (vaak thuis) heeft plaatsgevonden. Soms hebben ouders langer de tijd nodig om weer de rust te vinden, dit wordt gerespecteerd maar het steven blijft om hen zo snel mogelijk te betrekken bij de behandeling.
Ouders krijgen zolang de jeugdige de behandeling doorloopt (zowel in fase 1 als in fase 2) ondersteuning van de gezinscoach. Samen met ouders wordt nagegaan hoe het vroeger ging in het gezin, hoe het op dat moment gaat en hoe zij de toekomst zien. Hierdoor is er zicht op knelpunten, maar wordt ook besproken wat er goed ging en hoe dit verder kan worden uitgebouwd. Ook de jeugdige onderzoekt wat goed ging en waar zijn/haar kracht ligt. In fase 1 geven de ouders en de jeugdige een krachtenpresentatie aan elkaar en worden doelen bepaald waar zij aan gaan werken. Samen (jeugdige, ouders, GI, onderwijs, Horizon) wordt een plan vastgesteld. Antonius vertelt dat dit het afgelopen jaar in 99% van de gevallen heeft plaatsgevonden. In die gevallen dat het niet is gelukt heeft men gekozen dat ouders en kind functioneel afstand nemen van elkaar, maar worden ouders altijd op de hoogte gehouden van het welzijn van hun kind. Ouders houden contact met hun gezinscoach.

Voor ouders is er de mogelijkheid om deel te nemen aan activiteiten van het dagprogramma van Antonius. Doel kan bijvoorbeeld zijn het contact te verbeteren en/of opvoedingsvaardigheden te versterken. Antonius geeft aan dat ouders nog vaker betrokken zouden kunnen worden bij activiteiten, maar dat door de korte verblijfsduur dit niet altijd mogelijk is. Ouders kunnen overnachten op het terrein van Antonius, er is een appartement waar zij kunnen verblijven. De mate waarin ouders van deze mogelijkheid gebruikmaken verschilt per jeugdige en hun ouders. Hiervoor zijn geen standaardverblijfsmomenten vooraf te bepalen.

Gezinshuizen

Er zijn twee gezinshuizen gerealiseerd. Dit zijn eengezinswoningen (regio West-Friesland, Hoorn) waar het gezin en de jeugdige in fase 2 gezinsbehandeling kunnen volgen. In het derde kwartaal 2020 zijn zij gestart en er hebben tot februari 2021 drie gezinnen gezinsbehandeling gevolgd in de gezinshuizen. Gezinsbehandeling kan in fase 2 ambulant (intensief) thuis plaatsvinden, maar kan ook plaatsvinden in een gezinshuis. Dit gebeurt wanneer de gezinsproblematiek dermate complex is en er rust nodig is om het hele gezin even uit de eigen omgeving te halen. Het hele gezin wordt opgenomen, inclusief de jeugdige uit Antonius en eventuele broertjes en zusjes. Indien noodzakelijk kunnen jeugdigen tijdelijk naar school in Hoorn als de school uit de oude woonomgeving te ver weg is. De behandeling en het verblijf in het gezinshuis duurt drie maanden, hierna kan deze ambulant worden voortgezet in de ouderlijke woning maar is dan minder intensief.
In de gezinsbehandeling staat niet alleen het contact tussen ouders en kind centraal. Er wordt door de gezinscoach ook samen met ouders onderzocht welke problematiek er nog meer aanwezig is. Er kan sprake zijn van schulden of een psychiatrische achtergrond. Deze problemen en het aanpakken hiervan worden betrokken bij de behandeling. De gezinscoach is niet degene die deze problemen

[8] Gemakshalve wordt hier gesproken over de (pleeg)ouders maar dit kan ook de voogd zijn van de jeugdige

allemaal oplost maar wel signaleert en ouders in contact brengt met andere professionals die hierin samenwerken met ouders. De trajectbegeleider van Horizon beheert de regie over de behandeling van de jeugdige en bewaakt samen met de gezinscoach de samenhang tussen verschillende trajecten van ouders en jeugdige.

b. Betrokkenheid van de JIM, formeel en informeel netwerk

In de periode van februari 2020 tot februari 2021 heeft 80-85% van de jeugdigen een JIM gevonden. In fase 1 ligt de focus om een JIM samen met de jeugdige te zoeken. Indien deze niet wordt gevonden of de jeugdige dit niet wil, dan wordt volledig ingezet op netwerkuitbreiding. Er wordt altijd gezocht naar steunfiguren in de omgeving van de jeugdige. Dit kan ook zijn in de vorm van een sportleraar of nieuwe vrienden, in het formele of informele netwerk van de jeugdige.
De JIM is een vertrouwenspersoon van de jeugdige en denkt mee in de doelen die de jeugdige wil bereiken. Een JIM wordt door elke jeugdige anders ingezet. De JIM is de belangenbehartiger, is bij alle gesprekken met het gezin aanwezig of enkel als aanspreekpunt als de jeugdige emotioneel is. Het doel is de verbondenheid van de jeugdige met zijn omgeving te stimuleren en zijn autonomie te vergroten (samen keuzes maken).

De vaardigheden van de JIM zijn van invloed op de inzet, intensiteit en verwachtingen. De JIM wordt begeleid door de gezinscoach. De begeleiding hangt af van de behoefte van de JIM en van wat de gezinscoach ziet wat er nodig is zodat de JIM goed kan aanhaken bij de jeugdige en het gezin. Soms krijgt de JIM extra inhoudelijke ondersteuning van een gedragswetenschapper/behandelaar.
De medewerkers van Antonius zijn allemaal getraind in de JIM-methode. Iedere nieuwe medewerker wordt gedurende één jaar getraind in de methode van de JouwZorg, waaronder de JIM-methode, krachteninventarisatie en ‘samen kunnen kiezen’[9]. Trainingen worden gegeven door de landelijke stichting JIM en door de academie van IHUB. In de behandeling van jeugdigen is een uitwisseling met ervaringsdeskundigen opgenomen. Ervaringsdeskundigen van RCO de Hoofdzaak[10] geven trainingen aan jeugdigen. Zij zijn een onderdeel van de ‘krachteninventarisatie’ die Antonius heeft opgenomen in de behandeling.

2.3 JeugdzorgPlus als integraal onderdeel van de jeugdhulpketen

a. Samenwerking jeugdhulpketen

Horizon startte in 2019 met Antonius als nieuwe aanbieder van JeugdzorgPlus met de methode JouwZorg in Noord-Holland-Noord. Dit vraagt van Horizon investering in het netwerk van samenwerkingspartners om de uitvoering van zorg rondom jeugdigen met complexe problematiek op elkaar af te stemmen en te werken aan integrale behandel- en hulptrajecten. Een integrale aanpak vraagt om een zorgvuldige overdracht van jeugdigen die opgenomen worden, het vraagt om afstemming van de behandeling op de jeugdige en zijn/haar omgeving en dat wanneer jeugdigen uitstromen uit de JeugdzorgPlus er continuïteit is van de behandeling en de betrokkenheid van de omgeving (ouders, school, vrijetijd, dagbesteding e.d.).
Horizon heeft hierin de volgende acties ondernomen m.b.t. de jeugdhulp- en jeugdrechtketen :

[9] Gebaseerd op de methode Shared Desicion Making van Deci en Ryan.

[10] De Hoofdzaak is een regionale cliëntenbelangenorganisatie door en voor mensen met een psychische kwetsbaarheid i de regio’s NHN en Zaanstreek-Waterland.

- Er vindt een inhoudelijk overleg plaats tussen gedragswetenschappers van Horizon en de gedragswetenschappers van de verwijzers (de GI's en Raad van Kinderbescherming).
- Er vindt op structurele basis overleg plaats tussen Horizon en de gecertificeerde instelling DJGB (zij zijn de grootste verwijzer van jeugdigen in de JeugdzorgPlus in NHN).
- Horizon neemt deel aan het overleg van het Veiligheidshuis Noord met als thema mensenhandel; doel van het overleg is om te voorkomen dat kwetsbare jeugdigen in het netwerk van mensenhandel terechtkomen, of als deze jeugdigen in beeld zijn, deze hier uit te halen.
- Op regie van de NHN-gemeenten heeft overleg plaatsgevonden met Horizon, de GI's en Raad van Kinderbescherming om overeenstemming te vinden over welke jeugdigen met complexe problematiek geschikt zijn voor deze vorm van 'lichtere' JeugdzorgPlus die Antonius biedt en welke jeugdigen meer maatregelen nodig hebben om hun veiligheid te kunnen garanderen. Bij de start van Antonius leverde dit te veel discussie onder deze drie partijen op, wat onwenselijk was voor je jeugdigen en hun ouders. Inmiddels is, ook door de inzet van de zorgtafel van Antonius, een gedeelde visie hierover ontstaan en vindt deze discussie niet meer plaats.
- Horizon heeft veelvuldig overleg met de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs van de regio NHN.

In 2019 zijn gemeenten gestart met het initiëren van overleg met de jeugdrechtketen. Het doel hiervan is samenwerking rondom de zorg- en dienstverlening te versterken. Het overleg is inmiddels structureel ingebed.

b. Fase 2

Het JeugdzorgPlus-traject van Horizon bestaat uit twee fases, te weten de gesloten fase 1 in Antonius en fase 2 het vervolg waarin andersoortige behandelingen onder regie van Horizon worden ingezet. Dit is hulp zonder geslotenheid en op vrijwillige basis, dat wil zeggen er ligt geen rechterlijke machtiging geslotenheid aan ten grondslag.

Fase 2 bestaat uit diverse diensten (producten), maar deze waren om verschillende redenen onvoldoende of niet ontwikkeld waardoor jeugdigen niet een volledig JeugdzorgPlus-traject konden volgen. Een belangrijk oorzaak is gelegen in het feit dat dat er in Noord-Holland-Noord geen 'machtiging gesloten jeugdzorg' wordt afgegeven voor fase 2. Hierdoor heeft Horizon geen juridische titel op basis waarvan zij in fase 2 zorginhoudelijk regie kan voeren. Inmiddels is er een oplossing gevonden zodat de vervolgzorg financieel tot stand kan komen. Fase 2 is dan ook in januari 2021 gerealiseerd. Over de uitvoering van fase 2 kunnen gemeenten over de periode van 1 januari 2021 tot 4 februari 2021 nog niet veel zeggen, de periode hiervoor is te kort. Wel kan het volgende worden aangegeven.

Ten behoeve van het specialistische aanbod door andere zorgaanbieders en therapeutische gezinsvormen (pleegzorg en gezinshuizen) heeft Horizon diverse raamovereenkomsten afgesloten. Dit dekt in veel gevallen de hulpvraag. Horizon wil de keuzevrijheid zo groot mogelijk maken en zal ook in de toekomst het aantal raamovereenkomsten met jeugdhulpaanbieders uitbreiden.

Het onderwijszorgtraject betreft een project waarin Horizon samenwerkt met het onderwijs en de samenwerkingsverbanden om voor iedere jeugdige een individueel geïntegreerd onderwijszorg-traject zo thuisnabij mogelijk te kunnen bieden. Dit project maakt tevens onderdeel uit van het experimenteertraject van het ministerie van OCW en VWS als een van de drie landelijke pilots in de ontwikkeling van integrale onderwijszorgtrajecten in aansluiting op en/of als alternatief voor gesloten jeugdzorg.

Horizon is in januari 2021 gestart met een open groep (JouwZorgPlus) voor maximaal acht jeugdigen en dit maakt onderdeel uit van fase 2. Het is een vorm van 'open' jeugdhulp en de jeugdige zit er vrijwillig. De groep is opgezet voor jeugdigen die in de gesloten groep zijn gestart en een dermate complexe problematiek hebben waardoor zij langer de tijd nodig hebben om zich te stabiliseren, tot rust te komen. Vanuit deze 'open' groep kunnen zij gereguleerd wennen aan vrijheden en hebben zij meer tijd om hun eigen leer- en ontwikkellijn vorm te geven, hun netwerk op te bouwen. Jeugdigen volgen onderwijs op de locatie, maar kunnen vanuit deze groep ook starten met het volgen van onderwijs buiten Antonius. Hetzelfde geldt voor behandeling, bezoek en/of het volgen van activiteiten met het netwerk van de jeugdigen.

Doordat de producten in fase 2 zijn opgeleverd, kan de jeugdige vanuit thuis of zo thuisnabij als mogelijk vervolg geven aan de vervolgbehandeling van fase 2. Dit betekent dat JeugdzorgPlus niet als eindstation fungeert maar als tussenstation. Hierdoor maakt JeugdzorgPlus een integraal onderdeel uit van de jeugdhulpketen.

3. De opdracht aan de hand van de inkoopdoelstellingen

In het hiernavolgende deel worden de inkoopdoelstellingen besproken. Zoals aangegeven in de inleiding is het hele jeugdhulpveld belangrijk voor het bereiken van de transformatieopdracht. Om deze reden is in de inkoopstrategie een onderscheid gemaakt tussen doelen die binnen de scope van de opdracht JeugdzorgPlus vallen (en waarvan gemeenten dus verwachten dat de aanbieder van JeugdzorgPlus deze realiseert) en doelen die buiten de scope van de opdracht vallen (en dus aan gemeenten zijn).

3.1 Doelstellingen die buiten de opdracht van Horizon vallen

a. Doelstelling: beperken van de instroom

Met de doelstelling 'beperken van de instroom' wordt gestreefd naar een resultaat van 5% minder instroom in 2019 en 5% minder instroom in 2020.

Resultaat 2020 – 2021

- In totaal hebben 52 jeugdigen uit NHN in het afgelopen jaar een machtiging voor gesloten jeugdhulp gekregen. Hiervan hebben 43 jeugdigen zorg in Antonius ontvangen en zijn 9 jeugdigen buitenregionaal in een andere JeugdzorgPlus-voorziening geplaatst.

Resultaat 2019 -2020

- In totaal hebben 60 jeugdigen uit NHN in het afgelopen jaar een machtiging voor gesloten jeugdhulp gekregen. Hiervan hebben 47 jeugdigen JouwZorg in Antonius ontvangen, zijn in totaal 8 jeugdigen in Transferium opgenomen en zijn 5 jeugdigen buitenregionaal geplaatst binnen het zwaardere zorgaanbod van Horizon.

- Het totaal van 52 jeugdigen met een gesloten machtiging is lager dan in het eerste jaar toen er 60 jeugdigen een machtiging gesloten kregen.
  In 2017 (de peildatum van de aanbesteding) was de instroom 80 jeugdigen. Het verschil bedraagt 25% en is daarmee veel hoger dan het beoogde resultaat van 5%.

- Horizon geeft de volgende mogelijke verklaring voor de daling:
  - *"Ambulantisering:*
    We zien dat de landelijke trend van ambulantisering ervoor zorgt dat er minder vraag lijkt te komen voor verblijf. Wij werken daarin mee met ons ambulante team en ons product gezinsbehandeling.
  - *Corona:*
    We zien dat in de voorliggende voorzieningen het lastig is om bij jeugdigen te komen. Het sluiten van de scholen heeft er ook voor gezorgd dat jeugdigen minder in beeld zijn dan voorheen. De lockdown zorgt ervoor dat hulpverlening kan stagneren."

In Nederland daalt de instroom JeugdzorgPlus sinds 2017 jaarlijks. Het aantal jeugdigen dat in 2020 in instellingen voor JeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg) is geplaatst, is met 18% gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. De daling past bij de landelijke doelstelling om gesloten plaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen en beter te kijken naar alternatieven.

De hierna volgende gegevens hebben alleen betrekking op Antonius en op fase 1 JouwZorg

b. Doelstelling: de uitstroom bevorderen

Gesteld is dat de overbruggingsdagen op 1 januari 2020 met minimaal 20% is afgenomen en op 1 januari 2021 met minimaal 30% is afgenomen.

De uitstroom wordt gemeten aan de hand van het aantal overbruggingsdagen (onnodig verblijf). Dit zijn immers de dagen waarop een jeugdige onnodig in geslotenheid verblijft omdat er geen vervolgplek is.

Resultaat 2020 – 2021

- Het totale aantal overbruggingsdagen bedraagt 1.282 dagen.

Resultaat 2019 -2020

- Over 2019-2020 zijn geen resultaten te benoemen omdat deze in dit jaar niet werden gemonitord.

- Horizon registreert het aantal overbruggingsdagen. Op basis van dossieronderzoek is gekeken naar de oorzaken van de overbruggingsperiode. Horizon noemt de volgende drie oorzaken als meest voorkomend:
  - *"Wachttijden bij de vervolghulp.*
  - *Moeite om een geschikte vervolgplek te vinden.*
  - *Financiering. Het is een aantal maal voorgekomen dat een plaats geschikt leek, maar dat de financiering lang op zich liet wachten.*

  Wij verwachten dat met de realisatie van fase 2 en door de intensievere samenwerking met andere partijen/aanbieders een gedeelte van de "problemen" (mogelijk) verholpen worden. Maar de doorstroom naar kleinschalige (woon)voorzieningen is en blijft op de korte termijn een issue, ook landelijk."

3.2 Doelstellingen die binnen de opdracht van Horizon vallen

a. Doelstelling: de gemiddelde verblijfsduur geslotenheid verkorten

Met dit doel wordt beoogd de verblijfsduur te verkorten (5% minder verblijfsdagen en 5% minder jeugdigen die 30 weken in geslotenheid verblijven).

Resultaat 2020 – 2021

- De gemiddelde verblijfsduur in Antonius bedraagt 3,8 maanden.
- Het aantal jeugdigen dat 30 weken of langer in geslotenheid verblijft bedraagt 21%.

Resultaat 2019 -2020

- De gemiddelde verblijfsduur in Antonius bedraagt 4,4 maanden.
- Het aantal jeugdigen dat 30 weken of langer in geslotenheid verblijft bedraagt 4%.

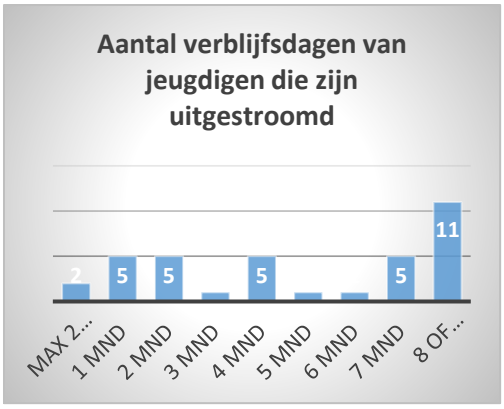

Grafiek 6

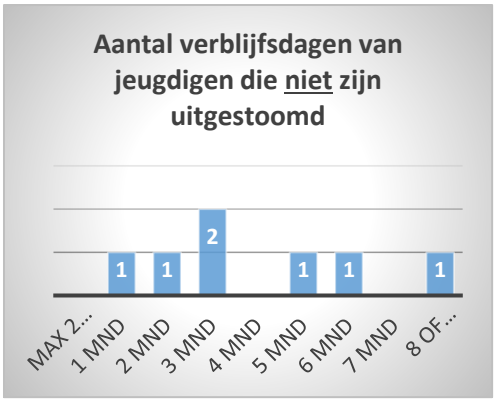

Grafiek 7

- De gemiddelde verblijfsduur in Antonius bedraagt 4,8 maanden inclusief overbruggingsdagen en 3,8 maanden exclusief overbruggingsdagen. Laatstgenoemde past binnen de verwachtingen ten aanzien van de gemiddelde duur van fase 1, deze is namelijk drie tot vier maanden. Het is iets lager dan het gemiddelde over 2019-2020. Toen was het gemiddelde 4,4 maanden. Het is lager dan het landelijke gemiddelde in de eerste helft van 2019. Toen bedroeg de gemiddelde verblijfsduur 5,8 maanden (bron: Jeugdzorg Nederland).
- 36 jeugdigen zijn in het afgelopen jaar uit Antonius uitgestroomd. De gemiddelde verblijfsduur van de uitgestroomde jeugdigen bedraagt 5,0 maanden. De gemiddelde verblijfsduur van de jeugdigen die per 4 februari 2021 nog niet zijn uitgestroomd bedraagt 3,5 maanden. Dit is beduidend lager dan in het eerste jaar, toen was het gemiddeld 4,8 maanden.

Tabel 6. Verblijfsduur		
minder dan 30 weken	34	79%
meer dan 30 weken	9	21%

- Horizon geeft de volgende verklaring voor de daling:
  "We zien een daling omdat we onze methodiek JouwZorg volgen en daardoor de plaatsingsduur kunnen verkorten. We merken ook dat we de samenwerking in de regio hebben versterkt, dus dat we met de GI's sneller schakelen en efficiënter samenwerken. We trekken meer samen op en durven ook samen beter inschattingen te maken van de risico's. Echter zal de plaatsingsduur afhankelijk zijn van verschillende redenen en kan deze per kwartaal meer of minder worden."

b. Doelstelling: het herhaald beroep neemt af

Met deze doelstelling wordt beoogd dat jaarlijks het herhaald beroep niet hoger is dan 10% per regio ten opzichte van de totale uitstroom in datzelfde jaar. Herhaald beroep betreft die jeugdigen die binnen een halfjaar na het behalen van de behandeldoelen weer een beroep moeten doen op de JeugdzorgPlus.

Resultaat 2020 – 2021

- Van alle 43 jeugdigen die in Antonius zijn ingestroomd hebben 32 jeugdigen (74%) niet eerder een gesloten machtiging gekregen. Bij 11 jeugdigen (26%) is er sprake van herhaald beroep.
- Regio Alkmaar heeft met zes jeugdigen twee keer zoveel herhaald beroep als het beoogde doel van maximaal vier jeugdigen. Regio's Kop van Noord-Holland en West-Friesland hebben respectievelijk één en twee jeugdigen.

Resultaat 2019 -2020

- Van alle 47 ingestroomde jeugdigen in Antonius hebben 21 jeugdigen (45%) niet eerder een gesloten machtiging gekregen. Bij 18 (38%) jeugdigen is er sprake van herhaald beroep en van 8 (17%) jeugdigen zijn de gegevens niet bekend.
- Omdat niet alle gegevens bekend zijn, kan er geen splitsing per regio worden gemaakt.

Tabel 7. Herhaald beroep

Regio	**Uitstroom NHN**	**10% van de uitstroom**	**Aantal herhaald beroep per regio**
Kop van Noord-Holland	36 jeugdigen	4 jeugdigen	1 jeugdige
West-Friesland	36 jeugdigen	4 jeugdigen	2 jeugdigen
Alkmaar	36 jeugdigen	4 jeugdigen	6 jeugdigen

- Horizon heeft inhoudelijk een verklaring over het hoge aantal herhaald beroep in de regio Alkmaar gegeven. Echter, dit betrof inhoudelijke casuistiek en kan derhalve niet hier worden beschreven.

c. Doelstelling: het behaalde behandeldoel

De doelstelling is dat minimaal 95% van de instroom in de JeugdzorgPlus binnen de termijn van 8 maanden in ieder geval de behandeldoelen behaalt die de grondslag vormen voor een gesloten machtiging, namelijk:

1. Jeugdige onttrekt zich niet langer aan hulpverlening

2. Jeugdige vormt geen gevaar voor zichzelf of haar/zijn omgeving

Resultaat 2020 – 2021 en resultaat 2019 -2020

- Deze doelstelling kan niet gemeten worden, omdat het gaat om een volledig JeugdzorgPlus-traject, zowel fase 1 en fase 2 en deze was in de genoemde periodes nog niet gerealiseerd. Naar verwachting kan dit wel gemeten worden in de tussenevaluatie 2021. Deze wordt in het najaar 2021 gemaakt.

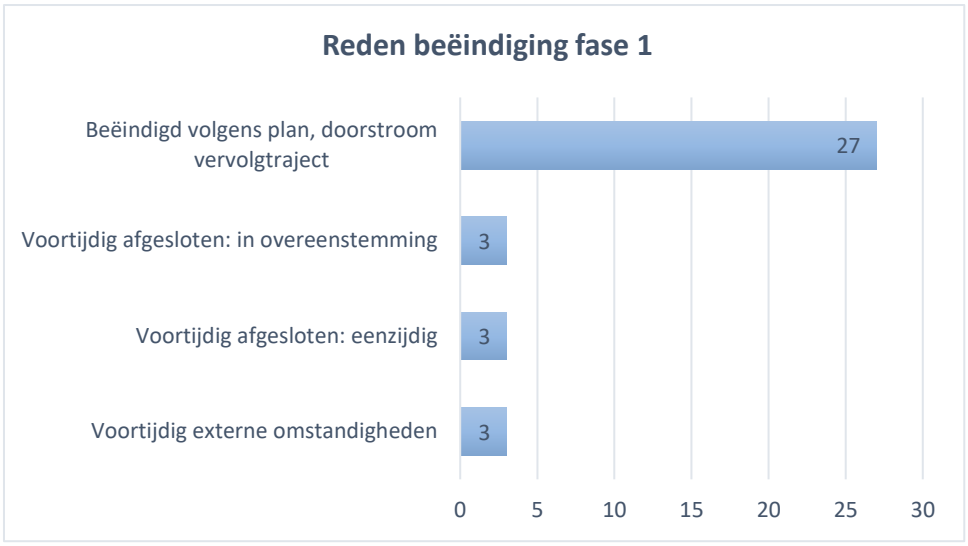

Grafiek 8

- 27 jeugdigen zijn uitgestroomd volgens behandelplan. Dat is 75%. Dit is hoger dan in het eerste jaar. Toen stroomde 60% uit volgens behandelplan.

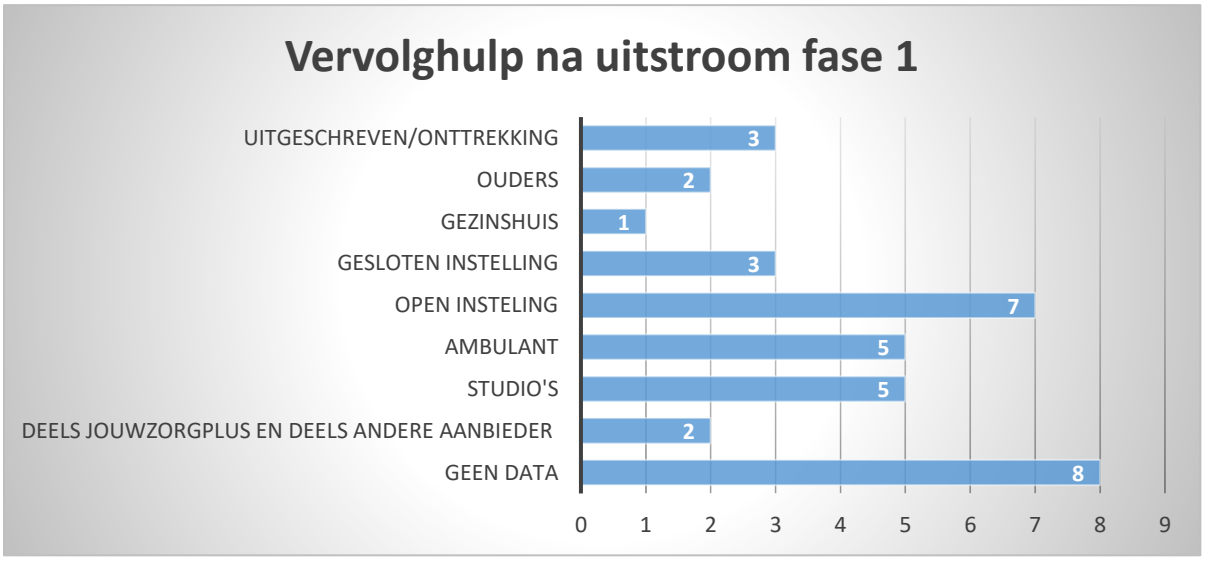

Grafiek 9

d. Doelstelling: de kosten blijven beheersbaar

De doelstelling is dat het tarief voor JeugdzorgPlus tot 1 januari 2021 niet hoger is dan € 423,- per etmaal, behoudens de jaarlijkse compensatie conform de Cao per 1-1-2020.
Het tarief is exclusief eventuele aanvullende J-GGZ- en LVB-behandeling.

Tabel 8. **Totaalkosten voor alle NHN-jeugdigen 2020-2021**			
Alle NHN-gemeenten	tarief	aantal dagen	totaalkosten
Antonius fase 1	€ 439,92	6171	€ 2.714.746,32
Fase 2	€ 439,92	792	€ 348.416,64
Kosten andere locaties	€ 439,92	182	€ 80.065,44
LTA-locatie Horizon	€ 650,05	346	€ 224.917,30
			€ 3.368.145,70

Tabel 9. **Totaalkosten voor alle 8 buitenregionale voogdij-jeugdigen 2020-2021**			
Alle NHN-gemeenten	tarief	aantal dagen	totaalkosten
Antonius fase 1	€ 439,92	951	€ 418.363,92
Fase 2	€ 439,92	0	€ -
LTA locatie Horizon	€ 650,05	0	€ -
			€ 418.363,92

Tabel 10. **Totale kosten**	aantal dagen	totale kosten
2019	8.108	€ 3.466.389,41
2020	8.442	€ 3.786.509,62

De achttien NHN-gemeenten hebben zich gecommitteerd aan de verevening van niet-gecompenseerde kosten door het Rijk voor voogdijkinderen in Antonius (Horizon). Dit betekent dat gemeente Castricum die kosten die niet door het Rijk vergoed worden over de gemeenten verdeelt zodat gemeente Castricum deze niet alleen hoeft te dragen. Deze meerkosten worden verdeeld over de achttien gemeenten op basis van inwoneraantal.

4. Conclusie

De NHN-gemeenten hebben met deze evaluatie inzicht willen geven in de stand van zaken van de uitvoering en ontwikkeling die Horizon heeft doorgemaakt in de periode van 4 februari 2020 tot 4 februari 2021. De drie onderstaande vragen die gesteld zijn t.a.v. de transformatiebeweging in hoofdstuk 2 en de conclusies ten aanzien van de inkoopdoelstellingen uit hoofdstuk 3 worden hieronder beschreven.

4.1 Transformatiedoelstellingen

a. Lukt het om minder geslotenheid te creëren (zowel in jeugdigen maar vooral in één vorm en werkwijze minder gesloten)?

Het lukt om de JeugdzorgPlus zowel in fysieke vorm als in inhoudelijke vorm minder gesloten te laten zijn.

In de periode van 4 februari 2020 tot 4 februari 2021 zijn er 52 jeugdigen geplaatst, in de periode van 4 februari 2019 tot 4 februari 2020 zijn er 60 jeugdigen geplaatst. Dit betekent een constante daling van de instroom. Belangrijk hierbij is wel om te vermelden dat rekening gehouden moet worden dat door de omstandigheden rondom het Coronavirus; het kan zijn dat niet alle gezinnen en jeugdigen voldoende in zicht zijn. Tegelijkertijd zien gemeenten wel dat GI's meer zoeken naar alternatieve vormen van hulp voordat JeugdzorgPlus wordt ingezet. Dit is positief. Het geeft ons als gemeenten tegelijkertijd ook de opdracht zorg te dragen voor voldoende ambulante gespecialiseerde hulp.

De gemiddelde verblijfsduur van jeugdigen in Antonius over de periode van deze tussenevaluatie t.o.v. de vorige evaluatie is afgenomen van een gemiddeld verblijf van 4,4 maanden naar 3,8 maanden. Gemeenten verwachten dat met de realisatie van fase 2 de gemiddelde verblijfsduur nog meer zal verkorten. Rekening zal echter gehouden moeten worden met wachtlijsten van vervolgplaatsingen en/of behandeling van andere zorgaanbieders, pleegzorg of ander woonaanbod in de regio NHN. Vanuit de drie afzonderlijke regio's NHN zal hierop geprobeerd worden te sturen of geprobeerd worden oplossingen te bedenken zoals bijvoorbeeld het initiëren van woonaanbod, stimuleren van pleegzorg e.d.

Gemeenten zijn positief over de lichtere vorm van uitvoering van JeugdzorgPlus. Het is een positieve ontwikkeling dat er minder repressie is op fysieke veiligheid en dat regels en hulp meer op maat en dus op de individuele jeugdige worden ingezet. Het is positief dat er meer mét de jeugdige gesproken wordt dan over de jeugdige. Het is positief dat jeugdigen een stem hebben in de behandeling en leefomgeving. Hier hebben gemeenten destijds dan ook met de aanbesteding en uiteindelijk de contractering van Horizon op ingezet.

Gemeenten zijn van mening dat de jeugdige hierdoor meer autonomie houdt, regie over eigen leven krijgt en het stimuleert de eigen waarde; het vergroot de eigen kennis en motiveert om aan de toekomst te werken. Hierbij halen we een uitspraak aan van een jeugdige die in de JeugdzorgPlus heeft gezeten: "*Wanneer anderen over je beslissen en je hebt het gevoel dat de ander jou niets waard vindt, vind je jezelf vaak ook niets waard, je ziet geen toekomst, dan investeer je niet*."

Kritisch zijn gemeenten over het feit dat er nog verplichte afzonderingsmomenten in het programma zijn opgenomen. Hierover zijn afspraken gemaakt, Antonius heeft aangegeven dat voor de zomer 2021 het dagprogramma wordt aangepast en hierin geen verplichte afzonderingsmomenten meer zijn opgenomen.

Gemeenten vinden het positief dat Horizon contact zoekt met de omgeving van Castricum. Het normaliserende karakter (maar toch enigszins gereguleerd) om jeugdigen te laten sporten, zowel in het dorp als op de locatie van Antonius, zowel met groepsgenoten van Antonius als met jeugdigen uit het dorp, juichen gemeenten toe. Het maakt Antonius meer onderdeel van de leefomgeving van Castricum.

Het samenwerkingsproces voor de inzet van voorwaardelijke machtiging is voltooid. In de toekomst zou het een middel kunnen zijn om een plaatsing in de JeugdzorgPlus te voorkomen. Deze eventuele ontwikkeling van de inzet van een voorwaardelijke machtiging zal worden geagendeerd in gesprek met de jeugdrechtketen. De hele jeugdrechtketen is nodig voor deze ontwikkeling.

b. Lukt het om de JeugdzorgPlus te ontwikkelen als een voorziening waarbij contacten met het netwerk van de jeugdigen zo goed als mogelijk in stand blijven?

Het lukt om het netwerk te betrekken bij de behandeling van de jeugdige die verblijft in Antonius. In fase 1 wordt dit gezien doordat ouders zo snel als mogelijk onderdeel uitmaken van de behandeling, ouders op het terrein van Antonius kunnen verblijven en kunnen deelnemen aan activiteiten van het dagprogramma en er ambulante gezinsbehandeling of opname van het gehele gezin mogelijk is. Hiernaast heeft ook de JIM een actieve rol in de behandeling. Als deze niet gevonden wordt probeert men het netwerk van de jeugdige uit te breiden door te zoeken in de informele en informele contacten zoals een voetbalcoach.

Gezinsbehandeling en de mogelijkheid tot opname in een gezinshuis vinden gemeenten een positieve ontwikkeling. Het is belangrijk dat als blijkt dat er voldoende vraag hierna is, deze vorm van behandeling eveneens mogelijk is in de regio's Alkmaar en de Kop van Noord-Holland. Hiermee bestaat de mogelijkheid om nog meer het eigen netwerk te betrekken en is de verwachting dat er meer rust wordt gecreëerd voor de eventuele andere kinderen uit het gezin.

Antonius houdt regie over de behandeling wanneer de jeugdige uitstroomt naar fase 2. Het doel hiervan is dat de methode van JouwZorg wordt doorgezet in de vervolgbehandeling van de jeugdige en het gezin. Op welke wijze dit gebeurt hebben gemeenten nu nog onvoldoende zicht. Hierover wordt het gesprek aangegaan met Horizon.

De gezinscoach is actief in het gezin in fase 1 en 2 . Hiermee blijft de gezinscoach als een vertrouwd gezicht betrokken bij zowel de jeugdige als het gezin. Dit vinden gemeenten positief, want uitstromen van geslotenheid naar een nieuwe en open omgeving is vaak heel spannend voor de jeugdige en het gezin, een vertrouwd gezicht vanuit jeugdhulp is hierbij belangrijk, net als de steunfiguur van een JIM.

Fase 2 is in januari 2021 gestart en vraagt tijd voor doorontwikkeling. Over de periode tot 4 februari 2021 is deze fase 2 nog niet te evalueren. De ontwikkeling van de diensten uit fase 2 zullen nauwgezet worden gevolgd en besproken met Antonius.

c. Lukt het om de JeugdzorgPlus als integraal onderdeel van een behandeling te zien, als een tijdelijke time-out i.p.v. een last resort?

Het lukt nog onvoldoende om de JeugdzorgPlus als integraal onderdeel te zien van de behandeling. Dit wordt voornamelijk gezien in het onderwijs. Vaak volgen jeugdigen geen school meer wanneer ze geplaatst worden in de gesloten jeugdzorg. Dit zorgt voor een doorbroken leer- en ontwikkellijn van de jeugdige. Ook het vinden van een passende vervolgplek in het onderwijs wanneer de jeugdige uitstroomt naar fase 2 is niet eenvoudig. Jeugdigen te laten terugkeren naar hun voormalige school is niet eenvoudig als er sprake is geweest van veel spanningen tussen de school, de jeugdige en de ouders.

Voor het ontwikkelen van onderwijszorgtrajecten zijn de gemeenten in de zomer 2020 gestart met een pilot in samenwerking met het onderwijs, de GI's en Horizon. Positief is dat alle partijen het belang voor deze jeugdigen van deelname aan onderwijs zien en de inzet van alle partijen hoog is. Onderwijs is immers een van meest normaliserende factoren in het leven van een jeugdige. De pilot (van een jaar) wordt apart geëvalueerd. Hierover wordt u t.z.t. geïnformeerd.

De NHN-gemeenten vinden dat er positieve stappen zijn gezet om JeugdzorgPlus een integraal onderdeel te laten zijn van de behandeling. De transformatiebeweging en onze ambitie dat jeugdigen niet meer gesloten worden opgenomen is verder ingezet; jeugdigen worden kortere tijd opgenomen in een gesloten omgeving, kunnen de vervolgbehandeling volgen in een open omgeving en meer in de nabijheid van hun netwerk. Hiernaast wordt er vanaf de eerste week contact opgenomen met het gezin en het netwerk. Hiermee wordt er verbinding gehouden met leefomgeving van de jeugdige.

4.2 Inkoopdoelstellingen

Ten aanzien van de inkoopdoelstellingen kan geconcludeerd worden dat Horizon de doelstelling `5% minder instroom` heeft behaald, waarbij de kanttekening is gemaakt dat niet uit de data kan worden gehaald waar de jeugdigen gebleven zijn.

Of de inkoopdoelstelling ´afname van overbruggingsdagen met 20% ` is behaald, kan niet gesteld worden aangezien de overbruggingsdagen in 2019 niet werden bijgehouden. Dit jaar heeft Horizon de overbruggingsdagen bijgehouden en komt op 1.282 dagen. Horizon geeft als reden de wachttijden en het vinden van een geschikte vervolgplek, deze oorzaken zijn een landelijk bekend probleem.
De NHN-gemeenten sturen hierop met een `Thuis van Noordje`. De oorzaak dat de financiering lang op zich liet wachten waardoor een jeugdige onnodig in Antonius moest verblijven, is niet bekend bij de NHN-gemeenten en zal meegenomen worden in de contractmanagementgesprekken. Daarover moet de afspraak gemaakt worden dat als dit speelt, Horizon de verantwoordelijkheid neemt om de bovenregionale ambtelijke werkgroep JeugdzorgPlus hierover per ommegaande te informeren.

De inkoopdoelstelling om de gemiddelde verblijfsduur te verkorten is deels behaald. Jeugdigen verblijven met 3,8 maanden gemiddeld korter in Antonius dan in 2019 toen de gemiddelde

verblijfsduur 4,4 maanden bedroeg. Het aantal jeugdigen dat echter langer dan 30 weken op Antonius behandeld wordt, is gestegen van 4% in 2019-2020 naar 21% in 2020-2021. Deels is dit te verklaren doordat de data in het eerste jaar nog niet goed op orde waren. Dit maakt de vergelijking lastig. Ook zijn de aantallen jeugdigen zo laag dat hierbij het risico van de kleine aantallen speelt. Het is denkbaar dat juist de jeugdigen met de meest complexe vervolgvraag langer in Antonius verblijven. Hier speelt de problematiek van geschikte vervolgplek en wachttijden meer dan in andere casussen. Desondanks willen gemeenten dit goed monitoren.

De inkoopdoelstelling dat ´het herhaald beroep niet hoger is dan 10% per regio ten opzichte van de totale uitstroom in datzelfde jaar´ is grotendeels behaald. De norm is 4 jeugdigen (n=10%). Zowel voor de regio West-Friesland als de Kop van Noord-Holland geldt dat er bij respectievelijk twee en één jeugdige sprake was van herhaald beroep. In het geval van regio Alkmaar waren dit zes jeugdigen.
Horizon verklaart dit als volgt: het gaat om jeugdigen die eerder elders in JeugdzorgPlus hebben gezeten, om jeugdigen die zonder (passende) vervolghulp zijn uitgestroomd of om jeugdigen die te snel zijn uitgestroomd. Deze verklaringen zijn plausibel. Het betekent wel dat het komende jaar de inkoopdoelstelling wel kan worden behaald omdat het dan aannemelijk is dat jeugdigen niet meer uit een andere JeugdzorgPlus-instelling komen en dat alle jeugdigen met de inrichting van fase 2 passende vervolghulp hebben ontvangen.

Over de inkoopdoelstelling ‘dat minimaal 95% van de instroom in de JeugdzorgPlus binnen de termijn van acht maanden in ieder geval de behandeldoelen behaalt die de grondslag vormen voor een gesloten machtiging’ kan geen uitspraak worden gedaan omdat fase 2 gedurende de evaluatieperiode niet gerealiseerd was. Wel is duidelijk dat meer jeugdigen uitgestroomd zijn volgens het persoonlijke behandelplan, te weten 75% ten opzichte van 60% in 2019-2020.

De inkoopdoelstelling aangaande het tarief is gehaald. Het tarief is behoudens de jaarlijkse compensatie gelijk gebleven.

4.3 Tot slot

Als de NHN-gemeenten hun ambitie willen waarmaken vraagt het om een constante doorontwikkeling van deze vorm van zorg voor jeugdigen met een complexe hulpvraag. Het vraagt om voldoende specialistisch ambulante jeugdhulp, alternatieve vormen om instroom te voorkomen en mogelijkheden voor jeugdigen om hun ‘normale’ leven weer op te kunnen pakken. Belangrijk hierbij om te noemen is dat jeugdhulp en onderwijs de ambitie met de NHN-gemeenten delen. Dit bevordert de samenwerking en het werken aan het resultaat: geen jeugdigen meer in geslotenheid in 2030!